

De achterkant van het gelijk

De ongediertebestrijdingsbranche is voor de buitenwereld niet bepaald de meest doorzichtige bedrijfstak van Nederland. Dat hangt nauw samen met (helaas) de vooroordelen rond dierplagen en hun oorzaken en met de vrees voor negatieve PR rond (soms) delicate kwesties. Van verschillende kanten is al veel energie gestopt in het uit de taboesfeer halen van de bestrijding van dierplagen. Toch blijkt nog steeds dat soms te snel, te makkelijk en te vrijblijvend kritiek wordt geleverd.

PUBLIEKE OPINIE GENUANCEERD

De redactie van DIERPLAGEN Informatie ving geluiden op uit de markt en legde de meest opmerkelijke stellingen voor aan enkele branchevertegenwoordigers met het verzoek hierop te reageren, ieder vanuit hun eigen professie. Hun reacties (onafhankelijk van elkaar) leverden een boeiende mix van meningen op, waarmee eens te meer is aangetoond hoe verschillend iets er uit kan zien bij een andere licht-inval.

Namens de AVO (Algemene Vereniging van Ongediertebestrijdingsbedrijven) tekenden wij de

mening op van de heer J.A. Hoekstra, voorzitter. De heer ir. A.A.T. Doppenberg, voorzitter van de NVRD (Nederlandse Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement) en tevens directeur van Frysland Milieu, reageerde bij monde van mevrouw I.M. Rensen, regiomanager Zuid-Oost. De heer ir. J.T. de Jonge gaf zijn visie vanuit zijn functie als manager science van KAD (Kenniss- & Adviescentrum Dierplagen) te Wageningen.

Dit zijn de 6 stellingen waarop zij werden uitgenodigd om te reageren. Per stelling kregen zij een maximum van 100 woorden toegewezen. Maar die ruimte had niet iedereen nodig!

1 Resistentie van plaagdieren wordt te makkelijk gebruikt als excuus voor een niet (volledig) geslaagde bestrijdingsactie.

'Op de gehele ongediertebestrijdingsmarkt is vakmanschap helaas niet het belangrijkste item. Theoretisch goed getrainde verkopers zijn, met te weinig praktijkervaring, ook geen garantie voor succes. Omzet en concurrentie spelen vaak een grote rol. Wanneer een effectieve bestrijding dan uitblijft, wordt resistentie inderdaad regelmatig als excuus aangewend.'

'Niet mee eens. Terecht wordt gewezen op het gevaar van resistentie indien het productenaanbod van bestrijdingsmiddelen in de breedte zodanig afneemt dat er bij resistentie geen alternatieven meer voorradig zijn. In de keten van effectief bestrijden gaan echter preventie en wering een steeds grotere rol spelen. In deze integrale aanpak is de daadwerkelijke bestrijdingsactie, wel of niet met behulp van bestrijdingsmiddelen, slechts een onderdeel van het gehele bestrijdingsplan.'

'Het kennisniveau bij de ongediertebestrijders is veelal nog te laag. De kennis omtrent de te bestrijden diersoorten is vaak gering en ook over de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de toepassing van bestrijdingsmiddelen weet de gemiddelde bestrijder te weinig. Gelukkig kan daar in de toekomst met de huidige diplomaplicht en de verplichte nascholing wat aan gedaan worden. Resistentie is een bekend fenomeen maar het is mijn stellige overtuiging dat niet in alle gevallen waar men suggereert dat het ongedierte resistent is, dit ook inderdaad het geval is. Dat moet dan maar eens met behulp van laboratoriumproeven bewezen worden.'

2 De kwaliteit van de ongediertebestrijdingsbranche gaat ten onder aan de hevige prijsconcurrentie. Alleen een onafhankelijk kwaliteitskeurmerk kan die negatieve ontwikkeling een halt toeroepen.

'Helaas moet vastgesteld worden dat omzet regelmatig boven kwaliteit gaat. Of een kwaliteitskeurmerk hieraan iets zal verbeteren, is de vraag. Het is namelijk onmogelijk om meer eisen te stellen, dan de wet al doet bij het behalen van het vakdiploma en het toepassingsvoorschrift van toegelaten producten. Een certificering, zoals bijvoorbeeld ISO-9002, is geen garantie voor kwaliteit. De uitvoering wordt immers door mensen gedaan en niet door machines.'

'Mee eens. Niet alleen om de prijsconcurrentie een halt toe te roepen, maar ook om zorg te dragen voor een verantwoorde bestrijding ten aanzien van milieu, mens en dier.'

'Prijskoncurrentie is een goede zaak. Men wordt dan gedwongen nauwkeurig na te gaan hoe men zijn werkwijze kan optimaliseren. Te veel prijsconcurrentie en bedrijven die belachelijk lage kosten berekenen voor een bestrijding van ongedierte brengen andere bedrijven in de verleiding in te leveren op kwaliteit van de bestrijdingen, om daarmee het hoofd boven water te houden. Een onafhankelijk kwaliteitskeurmerk zou deze negatieve ontwikkeling een halt toe kunnen roepen.'

3 De privatisering van reinigings- en bestrijdingstaken van de gemeentelijke overheid heeft als ongewenst neveneffect dat de burger meer dan ooit op zichzelf aangewezen is.

'Zolang er voor de particulier middelen voorhanden blijven, waarmee hij zelf kan proberen het probleem op te lossen, zal de stap naar een ongediertebestrijdingsbedrijf maar zelden genomen worden. De kosten daarbij zijn hoger dan bij het 'doe het zelve' c.q. bij Gemeente Reinigingsbedrijven. Het risico van het niet effectief toepassen van bestrijdingsmiddelen (de particulier heeft immers geen vakdiploma), is echte resistentie.'

'Hoeft niet. Bij verzelfstandiging naar een overheidsgedomineerd bedrijf zou men er voor kunnen kiezen om zowel de bestrijding als de onderzoeks- en aanschrijfplicht mee over te dragen teneinde het 'dwalen' van de burger te voorkomen. Een goede voorlichting is hierbij natuurlijk een vereiste.'

'In zijn algemeenheid gaat deze stelling te ver. Privatisering op zich hoeft niet te betekenen dat gemeenten minder klantgericht bezig zijn. Wel bestaat het gevaar dat een gemeente die de ongediertebestrijding privatiseert denkt dat nu alles aan het vrije bedrijfsleven kan worden overgelaten. Gemeentelijke betrokkenheid bij de ongediertebestrijding is van wezenlijk belang. De gemeente mag haar toezichhoudende rol nooit uit handen geven.'

4 Door belangenverstrengeling kan een ongediertebestrijdingsbedrijf nimmer een objectief bestrijdingsadvies uitbrengen.

'Eerlijk duurt het langst. Alle adviezen en rapportages berusten op feiten en kunnen getoetst worden (helaas niet altijd kosteloos) door een onafhankelijke instantie. De aanvrager is óók niet afhankelijk van één aanbieder. Daardoor kunnen adviezen etc. met elkaar vergeleken worden. Daarnaast is het in het eigen nadeel van het bestrijdingsbedrijf, indien blijkt dat haar adviezen niet op waarheid berusten.'

'Niet mee eens. Men zal, mede door de concurrentie op de markt, gedwongen worden objectieve bestrijdingsadviezen uit te brengen. De doorsnee burger is zowel mondig als prijsbewust en zal onredelijke bestrijdingsadviezen tijdig doorzien.'

'Wat is hier belangenverstrengeling? Als hiermee bedoeld wordt dat een ongediertebestrijdingsbedrijf de kakkerlakken nooit volledig moet uitroeien omdat daarmee zijn boterham in gevaar komt dan vind ik dat klinkklare nonsens. Een ongediertebestrijdingsbedrijf kan best een kwalitatief goed advies verstrekken. Wel zal het soms zo zijn dat een opdrachtgever noodzakelijk dure bestrijdingen liever niet laat uitvoeren. Als een bestrijder dan maar duidelijk aangeeft wat hij voor een bepaalde prijs wel en niet kan leveren zal dit over het algemeen geen problemen opleveren.'

5 Het merendeel van de HACCP-normen suggereert ten onrechte een beheersbare veiligheid als het gaat om de preventie en wering van dierplagen. Daarom moet het volgende gebeuren: ...

'HACCP, op het gebied van ongediertebestrijding, mag nimmer aanleiding zijn om een bedrijf op (extreem) hoge kosten te jagen. Zeker niet, wanneer niet bewezen is dat de gebruikte methode niet voldoet, -gevaar oplevert voor de consument, c.q. een bedreiging vormt voor het milieu. Niet elke verandering is een verbetering!'

'Bestrijdingsbedrijven dienen regelmatig audits uit te voeren, teneinde zekerheid te kunnen geven dat de mate van preventie voldoende is om het risico van ongedierte beheersbaar te houden.'

'Veel duidelijker moet naar alle partijen worden aangegeven dat aandacht voor HACCP niet garandeert dat er nooit meer problemen met ongedierte zullen rijzen. HACCP helpt de fabrikant van levensmiddelen bijvoorbeeld om nauwlettend het bedrijfsproces te analyseren en rekening te houden met alle mogelijke en onmogelijke verontreinigingen. Hij weet dan ook wat er gedaan moet worden ingeval van een bepaalde calamiteit. Maar het blijft staan dat daarmee niet ieder probleem kan worden voorkomen.'

6 De mentaliteit van 'u vraagt, wij draaien' zorgt ervoor dat ons milieu onnodig zwaar belast wordt met gif.

'Een bestrijding begint bij de basis wering. Daarnaast kan men beschikken over steeds meer hulpmiddelen, zoals insectenplakvallen, feromoonvallen voor motten, elektrische vliegengodders met kleefstroken etc. Deze kunnen niet altijd het bestrijdingsmiddelen geheel vervangen, maar de toepassing wel drastisch verminderen. Wanneer je over voldoende vakkennis beschikt, zijn deze hulpmiddelen onder de term 'men vraagt en wij draaien' goed te verkopen.'

'Niet mee eens. Ongediertebestrijders, mits goed opgeleid en zich bewust van hun verantwoordelijkheid, is deze mentaliteit vreemd. Zij zullen weloverwogen te werk gaan, waarbij zij alle belangen mee wegen, ook die van het milieu.'

'Dit gaat bijvoorbeeld op als men een klacht krijgt over zandbijen in het talud. Goede voorlichting kan voorkomen dat in een dergelijke situatie bestrijdingsmiddelen worden toegepast. De bedrijfstak als geheel zal niet op deze manier werken, maar als ieder vliegend of kruipend beestje zonder nadenken met insecticiden uit de wereld wordt geholpen, zijn we op de verkeerde weg. Kennis van de leefwijze van de overlast veroorzakende mijten en insecten kan er toe bijdragen dat de spuit in een aantal gevallen niet gebruikt hoeft te worden.'

NASCHRIFT

De publieke opinie drukt ons met de neus op het maatschappelijk belang van een goede voorlichting en bescherming van het milieu. Dat er (soms!) verschillend wordt gedacht over een verantwoorde dierplaagbestrijding, versterkt het effect van een ongenueanceerde beeldvorming. DE beste oplossing bestaat echter niet, daarvoor wegen in de besluitvorming teveel belangen mee.

Om die reden is het zinvol en nuttig dat alle branchepartijen elkaar regelmatig ontmoeten om van gedachten te wisselen en op fundamentele zaken één lijn te trekken. Binnenkort wordt de eerste Ronde Tafelconferentie gehouden waaraan behalve de AVO en de NVRD, ook de NVO (Nederlandse Vereniging van Ongediertebestrijdingsbedrijven) en het KAD deel zullen nemen. Een goede zaak.